

FRÝDECKO ≈ MÍSTECKÝ PATRIOT

KULTURNĚ-SPOLEČENSKÝ MĚSÍČNÍK | ZDARMA | VI. ROČNÍK | DUBEN 2020

Otevírají se nám nové příležitosti

rozhovor s Lenkou Kovalovou
na stranách 8-9

OTEVÍRACÍ DOBA BĚHEM

JARNÍCH
SVÁTKŮ

www.ocfryda.cz

1. 5. SVÁTEK
PRÁCE
OTEVŘENO

8. 5. DEN
VÍTĚZSTVÍ
ZAVŘENO

INZERCE FMP 1615/04

Z historie textilnictví ve Frýdku a Místku – Elzerové (10. část)

► Petr Juřák

Elzerové patřili mezi největší podnikatele a zaměstnavatele ve městě. Jejich doménou bylo textilnictví, okrajově se ovšem věnovali také stavebnictví, nevyhýbali se ani veřejným záležitostem. Naše vyprávění jsme zakončili svatbou Olgy Marie s Karlem (Carlem) Hückelem. Z jaké rodiny byl její manžel?

Pár slov o Carlu Hückelovi

Carl Ernst Hückel se narodil 8. listopadu 1889 v Novém Jičíně, byl synem spolumasítkatele továrny na klobouky v Novém Jičíně Johanna Franze Hückela a jeho manželky Franzisky, dcery majitele továrny na kočáry a pozdější známé automobilky TATRA v Kopřivnici Ignaze Schustaly. Jen pro zajímavost, v rámci Schustalova podniku byl v roce 1897 zkonstruován první osobní vůz v Rakousku. Karl byl v době sňatku s Olgou Marií nadporučíkem dělostřeleckého pluku č. 7 v Krakově, jelikož byl aktivním vojákem, bylo ke sňatku nutno povolení c. k. ministerstva války.

Kloboučníci a továrníci Hückelové

Hückelové měli svůj původ v bavorském městě Würzburgu, v roce 1638 přišel příslušník tohoto rodu Gottfried Hückel do Fulneku. Zde se oženil s Ester Hielscherovou, dcerou místního soukenického mistra. Gottfried se věnoval textilní výrobě, pravděpodobně kloboučnictví, v rodinné tradici pokračoval také jeho mladší syn Johann Gottfried. Hückelové byli s Fulnekem spojeni až do konce 18. století, v roce 1799 se

Areál Hückelovy továrny na klobouky v Novém Jičíně

Foto | Publikace Tonak 1799–2019

stal členem kloboučnického cechu v Novém Jičíně Johann Nepomuk Hückel, syn Josefa Johanna a Elisabeth Kateřiny, rozené Goldové. Johann Nepomuk se narodil 2. května 1779 ve Fulneku, zemřel v roce 1835 v Novém Jičíně. V roce 1805 se osamostatnil a začal na novojičínském předměstí provozovat vlastní kloboučnickou dílnu. O šest let později se do Nového Jičína přestěhoval jeho mladší bratr Augustin Thomas, který v té době již byl kloboučnickým mistrem ve Fulneku. Augustin Thomas se narodil 20. prosince 1786 ve Fulneku, v době svého přesunu do Nového Jičína byl již ženatý, jeho manželkou byla Josefa Zuzana, dcera fulneckého sládky Vojtěcha Medlina. Augustin a Josefa měli celkem devět dětí, kloboučnická tradice je spojena s jejich druhorozeným

synem Johannem Albertem. Ten se narodil 7. dubna 1814 ve Fulneku, v roce 1835 se stal kloboučnickým mistrem a ve stejné době převzal provozování dílny svého strýce Johanna Nepomuka. 20. listopadu 1837 se oženil s Josefou Marií Barborou, rozenou Lichnofskou, s níž měl celkem devět dětí. Když 14. dubna 1848 zemřel jeho otec, převzal také jeho dílnu a obě sloučil v jednu manufakturu.

Johann Albert Hückel v roce 1865 umístil do své dílny parní stroj o výkonu tři koňských sil a jako první v rakousko-uherské monarchii tak zavedl strojovou výrobu klobouků. V roce 1867 postavil na tehdejší jížním předměstí Nového Jičína kloboučnickou továrnu vybavenou nejmodernějšími stroji, v roce 1874 byl celý tovární komplex rozšířen

o nové budovy, došlo také k pořízení nového parního kotle o výkonu šestnácti koňských sil. Hückelova továrna na klobouky se tak stala jedním z největších podniků svého druhu na světě.

Dalším přelomem v životě firmy byl rok 1868, kdy vznikla obchodní společnost Hutfabrik Johann Hückel's Söhne. Tento název odrážel změnu vlastnických vztahů, společníky se stali tři synové Johanna Alberta: Augustin, Carl Franz a Johann Franz, otec manžela Olgy Marie Elzerové Carla Ernesta. Johann Albert se pak věnoval společenským a veřejným záležitostem, byl mimo jiné členem obecního zastupitelstva a v roce 1877 za své zásluhy obdržel Rakouský císařský řád Františka Josefa. Zemřel 14. ledna 1880 v Novém Jičíně. ■

INZERCE

MYCÍ AREÁL mycí tunel

- nejlepší myčka v ČR
- mytí textilními mikrovláknami
- neškrábe, šetří lak, obsluha

jednoduchost - kvalita - pohodlí

www.armacarwash.cz
otevřeno denně

ARMA CAR WASH

S NAŠÍ PÉČÍ AUTO
NEZESTÁRNE...

Nové samoobslužné mycí boxy v areálu Arma Car Wash

Arboretum znovu láká k návštěvě

Už bezmála tři týdny je pro veřejnost otevřeno arboretum. Nyní v něm kvetou zejména jarní cibuloviny - tulipány, narcisy i modřence. Postupně se zazelená a nakvete také na tři a půl tisíce keřů a desítky stromů. Ve své kráse se představí vřesoviště s vřesovci, azalkami a rododendrony a v létě romantické rosarium se sadovými i pnoucími růžemi různých barev. Nechybí ani trvalkové záhony, bahenní rostliny, bylinky a léčivky. U stromů, keřů a květin jsou umístěny informační cedulky s českým a latinským názvem.

Dominantou arboreta jsou dvě jezírka propojená Panským potokem s přirozenými prameny

vtékajícími do jeho koryta. V arboretu je také vyhlídka, ze které

je možné kochat se pohledem nejen na zeleň, ale i na jezírko se splávkem.

Arboretum se nachází u městského hospice za nemocnicí a dá se do něj dostat z ulic I. J. Pešiny nebo J. E. Purkyně. Na jeho území jsou umístěny informační tabule s orientační mapou a návštěvním řádem. Arboretum je přístupné zdarma do konce května od 8 do 20 hodin, od června do konce září do 21 a v říjnu opět do 20 hodin. ■

Přehradu Morávka čeká rekonstrukce

Zvýšení bezpečnosti přehrady při převádění extrémních protipovodňových průtoků je hlavním účelem modernizace vodní nádrže Morávka. Převážně se bude jednat o úpravy železobetonových konstrukcí. Mezi hlavní funkce přehrady patří právě protipovodňová ochrana, dodávka pitné vody a úprava průtoků v tocích. Stavba by měla trvat necelé dva roky, během rekonstrukce bude hladina vody v nádrži snížena o dva metry. ■

Poplatky za psy a odpad jsou posunuty

V souvislosti s vyhlášením nouzového stavu rozhodlo vedení města o posunutí termínu splatnosti poplatku za psy a odpad o tři měsíce, splatnost je tedy až 31. srpna 2020. Pokladny magistrátu, kam byli lidé zvyklí chodit poplatky hradit, zůstávají nadále uzavřeny. Složenky do schránek budou rozesílány později než obvykle, a to až v létě. ■

FRÝDECKO~MÍSTECKÝ
PATRIOT

| Registrační číslo MK ČR E 22263 | Vydává: Jiří Sachr | Adresa redakce: S. K. Neumanna 1641, 738 01 Frýdek-Místek
| Kontakt: redakce@fmpatriot.cz, 608 832 606, www.fmpatriot.cz | Tisk: EUROPRINT a.s., Pod Kotlářkou 3, Praha
| Grafika: Studio 87, Josef Omelka | Distribuce: Česká distribuční | Nevyžádané příspěvky nevracíme | Za obsah inzerce zodpovídá její zadavatel, nemusí odpovídat názoru redakce | Neoznačené foto pochází z archivu redakce |
Náklad: 26 200 ks | Foto na titulní straně: Jiří Sachr

Inzerce vám rádi zprostředkují

Jiří Sachr
Tel.: 608 832 606
redakce@fmpatriot.cz
inzerce@fmpatriot.cz

Ivana Sachrová
Tel.: 774 997 944

www.fmpatriot.cz

INZERCE

Vážení zákazníci,
I nadále fungujeme, Vaše zakázky
vyrobíme a doručíme až k vám.

Zadávat zakázky můžete přes

» e-mail: tiskarnaklein@tiskarnaklein.cz

» www.uschovna.cz

» telefonicky: 558 437 147
558 637 285
734 620 757

www.tiskarnaklein.cz

grafika · reklama · tisk
KLEINWÄCHTER
holding s.r.o.

FMP 16/2/04

INZERCE

☎ 558 111 111

spolehlivý chytrá
INTERNET TELEVIZE

www.c2net.cz

FMP 16/26/03

Sběrné dvory už znovu fungují

Na základě četných žádostí občanů jsou opět v provozu sběrné dvory ve Frýdku-Místku. Otevřena je i skládka a kompostárna v Panských Nových Dvorech, kde mají lidé možnost zakoupit si zeminný substrát a kompost. Kompostárna v Bruzovicích nabízí stejně jako v minulosti jen kompost. Prozatím uzavřen zůstává pouze sběrný dvůr pod estakádou u stadionu TJ Slezan. Výkup druhotných surovin zahájila opětovně ve všech svých střediscích v Místku Bahně, Sviadnově, Frýdlantu n. O. a Brušperku také společnost Sběrné dvory s.r.o. Od občanů vykupují železo, barevné kovy, staré akumulátory, papír a odebírají také elektroodpad. Firmám i občanům nabízí také skartaci dokumentů. ■

Magistrát obnovil úřední hodiny

Od pondělí 20. dubna byla obnovena veškerá agenda úřadu. Nadále ale platí bezpečnostní opatření pro vstup a pohyb v budově.

Travný bude kvůli tetřevům bez turistů

V horských partiích Beskyd, především nad údolím Morávky, se ochránáři rozhodli vytvořit klidné místo pro vzácné a chráněné tetřevy. Proto Klub českých turistů zruší od května modrou turistickou trasu, která vede přes beskydský vrchol Travný. Důvodem je ochrana kriticky ohrožených ptáků, zejména populace tetřeva hlušce. O zrušení turistických značek na Travný požádaly Lesy ČR. Tetřev hlušec je velmi plaché zvíře a právě z voliér na Travném bylo za poslední tři roky vypuštěno pětadvacet jedinců vylihnutých v nedaleké odchovně Řepčonka. Letos by do volné přírody mělo být vypuštěno dalších dvacet těchto ptáků.

Kompletně tak zmizí část zelené trasy od centra obce přes Travný na Visalaje a modrá turistická trasa z Pražma na vrchol Travného zmizí celá. Na Morávce zůstane bez zásahu žlutá trasa kolem přehrady a z Visalaj se bude dát dojít po zelené na

Plato a odtamtud dolů po žluté na Krásnou. Modrá trasa vedoucí na Travný bude odkloněna na stávající značenou běžkařskou trasu a za vrcholem, na druhé straně, ji napojí zpět.

Na rozdíl od Kněhyně se však Travný turistům nezavře, bude stále běžně přístupný, jen tam nebudou turistické značky. Za vstup na vrchol tak lidem nehrozí žádné pokuty. Určitou náhradou za zrušenou trasu může pro turisty být nová odbočka ze žluté trasy. Ta vede z Lipového na Ropici a na stezku v délce 1,8 kilometru na Zajičorku, kde nacisté vypálili za války usedlost, ve které se ukrývali partyzáni, a na místě se zachovaly sklepy. ■

Folklorní festival za rok, Sweetsen Fest na podzim?

Pandemie koronaviru vede k rušení mnoha společenských, kulturních i sportovních akcí. Letos se tak nebude konat ani Mezinárodní folklorní festival, který tradičně nabízí zábavu plnou lidových písní

a tanců v ulicích města a na místeckém náměstí Svobody. Šestadvacátý ročník se tedy uskuteční až v příštím roce, plánován je opět na červen. Další tradiční akce, benefiční Sweetsen Fest, se měl původně

uskutečnit od 17. do 21. června. Tento festival je momentálně ve fázi příprav s tím, že reálnou variantou se jeví jeho přesunutí na pozdější termín. Více brzy na webových stránkách festivalu. ■

INZERCE

SBĚRNÉ DVORY S.r.o.

VYKUPUJEME

- ZA HOTOVÉ PAPÍR A AKUMULÁTORY
- PŘEVODEM NA ÚČET ŽELEZO A BAREVNÉ KOVY
- ZPĚTNÝ ODBĚR ELEKTROZAŘÍZENÍ
- VAŠE DOKUMENTY SKARTUJEME
- A JEŠTĚ VÁM ZAPLATÍME!

Svazarmovská 88, FM, Bahno tel.: 558 434 321, 723 188 472
Ostravská 103, Sviadnov tel.: 558 655 075, 602 510 018
fax.: 558 655 607
J. Matěje 515, Brušperk tel.: 558 666 441, 606 476 330
Okružní ulice, Frýdlant n. O. tel.: 603 740 642, 724 314 646

e-mail: sbernedvory@seznam.cz
www.sbernedvory.cz

FMP 1604/04

PRAMOS®

UŠETŘETE V KVĚTNU S JARNÍ SLEVOU

V RÁMCI OSLAV VÝROČÍ 25 LET
POŘÍDÍTE OKNA A DVEŘE PRAMOS
ZA VÝHODNĚJŠÍ CENY.

POPTEJTE UŽ DNES. AKCE PLATÍ DO 31. 5. 2020.

OPRAVU ČESKÁ
OKNA

Obchodní kanceláře ve vašem regionu:
OSTRAVA ostrava@pramos.cz, 775 591 346
OPAVA opava@pramos.cz, 775 591 357
NOVÝ JIČÍN novyjicin@pramos.cz, 775 591 361

800 100 111, více na www.pramos.cz

FMP 1654/01

Vjezd vozidel na frýdecký hřbitov bude omezen

Nájemci hrobových míst i návštěvníci frýdeckého hřbitova určitě zaznamenali výraznou změnu. Město totiž od poloviny března omezilo vjezd motorových vozidel na centrální pohřebiště v Panských Nových Dvorech, který je nyní možný jen na povolení. Důvodem bylo poškozování hrobových zařízení, ale i travnatých ploch a chodníků. Pokud budou mít návštěvníci nezbytně nutnou potřebu do areálu hřbitova vjet autem, mohou u vstupu do smuteční síně zazvonit na správce.

Ten jejich žádost zvaží a rozhodne, zda vjezd povolí. ■

Mladá zákyně zachránila lidský život

Žákyně 4. základní školy, která přispěla k záchraně lidského života, byla za svůj obětavý čin oceněna vedením města. Natálie Janíková vloni v srpnu cestou k babičce uviděla na zemi ležícího staršího muže. Poskytla mu první pomoc a zavolala záchranou

službu. Na rozdíl od spousty jiných lidí, kteří byli poblíž. Díky její okamžité reakci jí dnes muž vděčí za život. Není bez zajímavosti, že Natálie chce lidem pomáhat dál. Po skončení povinné školní docházky má v plánu studium na střední zdravotnické škole. ■

Do sociální a zdravotní oblasti půjde více peněz

Dobrovolnické organizace, ale také nemocnice se dočkají příspěvků na svůj provoz díky schváleným dotacím, které město každoročně poskytuje zařízením nabízejícím sociální a zdravotní služby. Například ADRA dostane dvě stě tisíc korun na realizaci nového projektu Podpora dětí s autismem a jejich rodin. Částku ve výši padesát tisíc obdrží Mobilní hospic Ondrášek a mobilní hospic Strom života, kteří poskytují hospicovou péči přímo u klientů v domácnosti. Podpořena byla i Mobilní hospicová péče, kterou provozuje Charita F-M, a to částkou sto tisíc korun. Stejnou částku získají Podané ruce poskytující canisterapii. Přes tři

sta tisíc korun obdrží ADRA na dobrovolnické programy pro seniory, osoby se zdravotním postižením a dlouhodobě a nevléčitelně nemocné. Sedmdesát tisíc korun dostane Kafira na projekt podpora pracovního uplatnění osob se zrakovým postižením.

Zastupitelé rozhodli o dotaci jeden milion korun pro nemocnici ve Frýdku-Místku, za kterou toto krajské zařízení zakoupí sanitku. Schváleny byly i finance na provoz Senior pointu, kde mohou senioři zdarma požádat o Senior Pas, mají zde k dispozici informační materiály, právní poradenství nebo poradenství v oblasti spotřebitelských nákupů. ■

INZERCE

Svazek obcí Čistá Odra, Frýdlant nad Ostravicí přijme

PRACOVNÍKA PRO ÚDRŽBU
TLAKOVÉ KANALIZACE A PROVOZ ČOV

Uchazeči s odborným vzděláním nebo praxí v oboru mají přednost.

Motivační dopis a životopis zasílejte na e-mail: hana.faltinova@cistaodra.cz

FMP-1653/01

INZERCE

ČISTÉ ZUBY NEMOHOU ONEMOCNĚT

Dentální hygiena je nedílnou součástí zubní péče. Zakládáme si, aby naše dentální hygiena byla vždy komplexní a ošetření nastaveno pro individuální potřeby pacienta.

Co nabízíme:

- odstranění zubního plaku
- odstranění zubního kamene (pomocí kvalitního ultrazvuku)
- odstranění pigmentací (metoda pískování neboli „airflow“)
- domácí i ordinanční bělení
- nastavení individuální domácí péče o dutinu ústní
- ošetření dětského pacienta

Nabízím preventivní a léčebné programy pro:

- těhotné
- děti
- dospělé
- pacienty s implantáty
- pacienty s fixními náhradami
- pacienty s citlivostí
- zubů bělení

Nikdo nedovede sejmout z pacienta zodpovědnost za stav vlastního chrupu.

Dentální hygiena
Třinec

Dentální hygiena
Frýdek-Místek

Dentální hygienistka
Veronika Klusová Dis.

Poliklinika - Místek
STAVOVŠKÁ
a partnerka zdravotní péče

1.PATRO
ul. 1.Máje 500
☎ 731 492 812

7.PATRO
www.pkmistek.cz
☎ 558 900 327

VOLEJTE naše pracoviště včas, dokud máme volné termíny

Chcete si zachovat zuby zdravé a krásné po celý život?

Těším se na Vaši návštěvu.

FMP1653/01

Zvolte dokonalost

Nechte se hýčkat na prodejních v Ostravě

BRILAS Ostrava-Poruba
Čkalovova 835/45
(obchodní centrum naproti SH Sareza)

BRILAS Ostrava
28. října 28
(přímo na náměstí)

KOMPLETNÍ NABÍDKA PRSTENŮ NA
WWW.BRILAS.CZ

FMP-1653/01

V sále bylo narváno a také v patře na balkonech skandovalo

V minulém čísle jsme na této dvoustraně přinesli rozhovor o počátcích bigbitu ve Frýdku-Místku. Dnes se přeneseme v čase do doby přelomu sedmdesátých a osmdesátých let minulého století, kdy nejen populární a rockovou hudbu dusila normalizace a zákroky cenzorů. S bubeníkem tehdejší kapely Danger Marcellem Drabinou zavzpomínáme na okolnosti vzniku skupiny, která se brzy stala místní legendou.

► Jiří Sachr

Vzpomeňte si na své úplně první hudební začátky?

Je docela zábavné zavzpomínat na mládí před čtyřiceti lety. Některé okamžiky se mi vybavují okamžitě, jiné jsou jakoby zahalené mlhou, kterou jsme snad jako první široko daleko použili při našem legendárním vystoupení v Národním domě. Ale abych nepředbíhal... Všechno začalo v době mé puberty, začal jsem poslouchat muziku. Najednou mě to chytlo a už nepustilo. Rádio Luxembourg, noční pořad Větrník na stanici Vltava, kde navzdory probíhající normalizaci pouštěli redaktoři desky zahraničních interpretů a skupin nejrůznějších žánrů, hlavně pak bigbit, který jsi na jiných československých rozhlasových stanicích a tehdejší hlavní stanici Hvězda neměl šanci slyšet. Uchvátil mě tvrdý rock, ten rytmus a energie se mi zavrtala pod kůži a já se chopil kytary a začal zkoušet akordy skladby Smoke On The Water od skupiny Deep Purple. I když ne nadlouho, kytaru jsem brzy vyměnil za bubny, respektive krabice od bot, do kterých jsem začal doma bušit. Opravdové bicí přišly až o něco později.

Bydlel jsi v malém místeckém panelákovém bytě, to není zrovna ideální kůže pro bubeníka...

Bylo mi patnáct. Moje království byl malinký pokoj sdílený společně s mými dvěma sestrami. Když jsme si po škole uložili akotky na zem, už se jim nedalo projít. (smích) Zkoušel jsem za doprovodu skladeb, které jsem si nahrával z rádia na kotoučový magnetofon B-42 a pouštěl je přes reprobednu.

Žádná lidová škola umění, hudební vzdělání jsem neměl, jen nastražené uši a snad špetku talentu. Krabice od bot různých velikostí, kobercová páska na „protržené blány“ a stará poklička od hrnce nahrazovala činel. Sousedé byli zlatí, měli nějaké dotazy, ale po vysvětlení, co to jsou za zvuky, které se šířily domem, byli ke mně částečně shovívaví. Navíc, to bušení v bytě trvalo opravdu jen krátce.

Kdo přišel s nápadem založit skupinu Danger, kdy a za jakých okolností kapela vznikla?

Nějaký zárodek budoucí rockové kapely začal vznikat za zavřenými vraty jedné z garáží na Hliníku, bylo to o prázdninách po ukončení základní školy. Myslím, že to byl Libor Kališ, kdo mě tam přivedl a prohlásil, že jsem nadějný bubeník. Moje starší sestra mi zřejmě na základce udělala patričnou reklamu líčením svých zážitků z domova. V garáži bylo ještě pár kluků a holek a tam jsem

První bubeník skupiny Danger Marcel Drabina rád vzpomíná na počátky kapely.

Foto | Jiří Sachr

se seznámil s Igorem Šivicem. Kluci zapojili kytary do starého zesilovače s jednou reprobednou, šoupli mi tam nějaký barel a pár plechovek, já se přidal do rytmu a jeli jsme. Musela to být hrůza, ale všechny nás to chytlo. Základ byl zkušebna i chuť do toho bušit, samozřejmě jsme hned začali plánovat pořízení pořádných nástrojů a aparatury. Toužili jsme po své vlastní kapele, ale její název jsme tenkrát ještě neřešili.

Pořídil si sestavu bicích ale nebyla levná záležitost...

To je fakt, koupit bicí byla v té době velká investice. Poměrně brzy se mi podařilo dát dohromady základní soupravu bubňů, která už vypadala trochu kšveto. Každý z nás na sobě makal, sháněli jsme potřebné věci, kde se dalo. Společně jsme přes týden odpoledne a v sobotu ráno jezdili vlakem na brigády do Normy ve Frýdlantu, kde jsme si vydělávali stovku za šichtu. Později jsem si hlavně díky štedrosti rodičů a finančního výtěžku z dalších brigád pořídil starší, ale krásnou perleťově červenou soupravu za šílenou sumu šest a půl tisíce korun (tehdejší tři

průměrné platy – pozn. autora) až ze Slovenska.

Co jste hráli za muziku a jaké byly vaše hudební vzory?

Dneska by se řeklo tvrdou, zakazovanou a režimem netolerovanou západní hudbu. S odstupem času si říkám, že jsme měli odvahu, ale tenkrát v začátcích zřejmě ještě zájem orgánů o bigbitůvku do Frýdku-Místku nedorazil. Líbilo se nám napodobovat Deep Purple, Black Sabbath, Kiss, Slade, Sweet, Uriah Heep, Nazareth, UFO a další. Z domácích něco od Olympicu, taky Jiří Schelinger se nám líbil. Chtěli jsme vystupovat živě na tanečkáckách a tomu jsme přizpůsobovali repertoár. Nakonec to byl takový mišmaš všeho, co tenkrát frčelo na vlnách rádia Luxembourg, rocku jsme ale dávali přednost. Byli jsme vlastně takový socialistický revival západních rockových kapel a ve Frýdku-Místku v té době určitě první ryzí bigbitová kapela s originálním syrovým zvukem kytara-basa-bicí.

Koncem sedmdesátých a začátkem osmdesátých let panovala v kultuře tvrdá cenzura, to vás nechali

Snímek z prvního vystoupení skupiny Danger v kulturním středisku Jadran. V popředí kytarista Igor Šivic.

publikum: „Danger, Danger,“ vzpomíná Marcel Drabina

vystupovat pod anglickým názvem? Jak probíhaly přehrávky, které byly základní podmínkou veřejného vystupování?

Určitě to nebylo příjemné zjištění, že chceme-li hrát na živo před publikem, musíme projít kolečkem řízení, které mělo pod palcem tehdejší Okresní kulturní středisko (OKS) při Národním výboru ve Frýdku-Místku se sídlem naproti Národnímu domu. Podmínkou bylo vlastní vybavení, odpovídající nástroje, mikrofony, ale hlavně přehrávky. Dostali jsme na stroji předepsané pokyny ke zkoušce, museli se naučit předčítat různé jazykolamy do mikrofonu a pak nás navštívila komise už v nové zkušebně ve výměníku tepla na sídlišti Anenská, kde si nás poslechli. Výsledkem bylo ohodnocení tuším pětadvaceti procenty a to byl základ pro naše hudební působení na veřejnosti. Pamatuji si, jak předsedu komise oslnilo, že jako bubeník taky zpívám. Samozřejmě že přišlo doporučení hrát pouze skladby, které budou předem schváleny. Soupis skladeb měl svá pravidla. Tady už fungovala cenzura a do repertoáru s mým třiceti skladeb jsme museli zařadit i lidovky a popík spřátelených zemí socialistického bloku. Naštěstí se dalo vybrat něco rockovějšího i z tehdejší NDR.

Vzpomeneš si na vaše vůbec první veřejné vystoupení?

No jeřda, jako by to bylo věra. Knedlík v krku, orosené čelo a zpoceně dlaně. Ty první paličky mám ještě schované, můžeme uspořádat dražbu. (smích) Taký tam byla tehdy moje první

láska, pár skalních fanoušků, kamarádů, spolužáků a spousta lidí, které jsem viděl prvně. Bylo to v prostoru prvního patra restaurace Jadran, kde byl kinosál a probíhaly tam v té době diskotéky, tzv. Barevné pátky. Přesné datum už si bohužel nepamatuji, ale bylo to asi někdy v létě 1980. Kapela ještě neměla název, a tak jsme se publiku představili do mikrofonu hláškou: „Jsme tři a neříkáme si nijak.“ Když nad tím teď znovu přemýšlím, mám pocit, jestli to vystoupení nebyl takový neoficiální pokus ještě před přehrávkami.

Kdo vystoupení domlouval, měli jste svého manažera?

Určitě to domlouval líder a kapelník Igor Šivic, něco pak náš pozdější vrchní osvětlovač Evžen Šíbl a zvukař Rosta Gajdoš. Manažera jsme neměli, to přišlo až později po velké show v Národním domě. Myslím, že se jmenoval Přeček a na první schůzce u něj doma nás přemlouval, abychom dělali vlastní tvorbu. To setkání se mi teď živě vybavilo.

Poměrně brzo jste se na Frýdecko-Místecku stali populárními, kde všude jste koncertovali? Měli jste své „tvrdé jádro“ fanoušků? A co fanyanky?

Popravdě, veškeré hraní byly tancovačky, zábavy po okolních obcích a moc jich zpočátku nebylo. Tvrdé jádro bych neřekl, ale sympatizantů přibývalo rychle a určitě to z hlediska kluci-holky bylo vyrovnané. Fanyanky letěly nejvíce na Libora. Igor a já už jsme tenkrát své holky měli, ale těch

vřelých pohledů zpod pódia bylo více než hodně!

Stalo se, že by některé z vašich vystoupení rozehnala tehdejší veřejná bezpečnost? Setkali jste se se zájmem StB?

Myslím, že první kontakt s pány z Veřejné bezpečnosti (dnes Policie ČR) přišel na letním vystoupení v amfiteátru v Kamenitém u Vyšních Lhot. To už byl Danger mezi veřejností pojmem a asi se mezi soudruhy rozkřiklo, že přitahujeme máničky a vlasatce, a tak jsme si získali i jejich pozornost. Došlo k přerušení a ukončení zábavy z důvodu údajné potyčky v publiku. Já sice žádnou neviděl, ale prý se tam servaly „nekalé živly a my jim k tomu hráli západní bigbít do rytmu“, jak stálo v hlášení, které nám tlumočil tehdejší předseda OKS. Jestli tam byl přítomen někdo z StB, těžko říct... Přišlo první pokárání a s ním i varování, že by to mohlo jít příště na školy...

Na který z vašich koncertů vzpomínáš nejraději a proč?

Jednoznačně na famózní vystoupení ve velkém sále Národního domu v Místku. Přípravovali jsme se na něj důkladně po všech stránkách, hráčky i technicky. Měli jsme dokonalé kopie zesilovačů a reprobeden značky Marshall, mikrofony Shure, mixážní pult domácí výroby a jedinečný a originální osvětlovací pult s celou aparaturou zrcadlových beden a barevných reflektorů. Pomocí mikrofonů byla snímána i bicí souprava, která stála na vyvýšeném pódiumu. Ten výhled shora

do zaplněného sálu byl pro mne jako bubeníka úžasný. Nezanebali jsme ani vizuální podobu našeho image. Vystupovali jsme v jednotném stejnokroji, bílých košilích, modrých montérkách s náprsenkou a s mosaznými cvoky po vzoru amerických riflí. Zvukař Rosta Gajdoš a osvětlovač Evžen Šíbl měli bílé pláště s velkým logem kapely na zádech...

Přišlo přes pět set platicích fanoušků kapely. V sále bylo navráno a také v patře na balkonech skandovalo publikum: „Danger, Danger.“ Tma v sále, hukot, pís-kot, napětí a v mlze ze suchého ledu jsme s úžasnými pocity vstupovali na pódium. Psal se rok 1981...

Svou kariéru bubeníka ses rozhodl poměrně brzo sám ukončit. Proč se tak stalo?

Láska, škola, začal jsem se věnovat i jiným koníčkům... V roce 1981 jsem kapelu opustil. Po mém odchodu usedli za bicí v kapele ještě asi dva nebo tři kluci. Tuším, že pak shora přišel zákaz činnosti a kapela se rozpadla.

Geny bubeníka jsi předal dál...

Máš pravdu, mám velkou radost ze syna Matěje, ze kterého se stal profesionální hudebník a skvělý bubeník. Počátky jeho hudební kariéry jsou spojeny se souborem Šuba Duba Band, spoluzakládal skupiny Behind the Door a Bandjeez a dodnes v nich bubnuje. Studiově spolupracoval se skupinou Buty i Tomášem Kočkem a pracuje také na vlastních sólových projektech. Můj rhythm gen byl předán v celé své síle...

Obecenstvo na prvním vystoupení v místeckém Jadranu.

Pozování na pódiumu v sále Národního domu v Místku (1981).

Foto | 3x archiv Marcela Drabiny

Otevírají se nám nové příležitosti, poučit se z tohoto složí

Lenka Kovalová je absolventkou Střední umělecko-průmyslové školy v Uherském Hradišti. Jejími přáteli byli za svého života výtvarníci Jan Kristofori, Zdeněk Hajný nebo malíř, cestovatel, spisovatel, básník a překladatel Jaromír Skřivánek, který zastával názor, že její tvorba přesně zapadá do uměleckého stylu pozitivní senzualismus. Jde o výtvarné pojetí, které pozitivní perspektivou nahrazuje pokleslé negativní směry ve výtvarnu, hudebním umění či literární tvorbě a nabízí přesun od setrvání v negaci a pasivitě lidstva, před kterou už v roce 1955 varoval vědec Albert Einstein, na cestu ke šťastnému životu – ke štěstí. V současné době žije v Raškovicích. Pracovala v Muzeu Beskyd, řadu let se věnuje józe, je ředitelkou Školy jógy Karakal, která působí ve Frýdku-Místku a v Raškovicích.

► Jiří Sachr

Narodila jste se v Čeladné, vyrůstala na Pstruží, mládí jste prožila v podhůří beskydských vrcholů. Kdy jste v sobě našla chuť malovat? Inspiroval vás někdo a nakolik vás podporovali nejbližší v rozhodnutí odejít na uměleckou průmyslovku v Uherském Hradišti?

Možná někteří čtenáři vědí, že jsem z dvojčat a spolu se sestrou jsme vždy rády něco tvořily, třeba malované obrázky. První byly právě inspirovány kouzelnou krajinou Beskyd, ve které jsem vyrůstala. Také jsme se hodně věnovaly ručním pracím, které nás učila maminka. Takže podpora ze strany rodiny byla vždy velká i ve chvíli, kdy jsem se prvním rokem po základní škole na uměleckou průmyslovku nedostala a šla se sestrou na gymnázium. Další rok jsem pak znovu dělala talentové zkoušky a na podruhé to už vyšlo. Jednou z inspirací pro mě byla osobnost malíře Jana Zrzavého, od kterého si dodnes pamatuji tato slova: „Z čeho vytvoříš své dílo? Ze svého života, ze své bolesti, utrpení, lásky a radosti, neboť nic jiného neznáš a nic jiného nemáš.“ Aniž bych to tušila na začátku své výtvarné cesty, tato věta mě

provází stále a já si uvědomuji, jak je hluboká a pravdivá.

Váš výtvarný vývoj a růst začal u figurální tvorby a realistického portrétu. Později došlo k významnému posunu, který byl způsoben vlivem východních filozofií. Do vašich obrazů se poté promítl vztah k duchovnu, přemýšlení o vesmíru a podstatě veškerého bytí. Pokud to není příliš intimní, kdy a proč se tak stalo? Myslíte tedy, že to, co tvoříte, je váš život – jak říká Jan Zrzavý?

Myslím, že ano. Prošla jsem si různá období a ve chvílích, kdy mi bylo velmi těžce, odráželo se to v mých obrazech, byly temné a plné smutku. V tomto období, kdy odešel z mého života blízký člověk, jsem hledala cestu, která mě vedla postupně dovnitř – cestu jógy. Posouvala mě k různým meditativním technikám a pochopení, že vše má v životě svůj smysl a že vše je pro naše dobro, ačkoli to někdy tak vůbec nevypadá. Tyto názory a prožitky se pak začaly odrážet dál v mých obrazech.

Významného ocenění tvorby se vám dostalo v letech 1993 a 1994, kdy jste získala v celorepublikové soutěži výtvarníků Vox Humana

dva roky za sebou první cenu. Jistě to bylo pro vás povzbuzením a hledáním další inspirace...

Ano, moc velké, ale nejen to. Tady se mi ještě potvrdila síla přání, představ a to, že na co myslíme, se může stát skutečností. Tehdy jsem si opravdu moc přála, aby mé obrazy alespoň vybrali na přehlídku, a když jsem byla pozvána na vernisáž, byla jsem v šoku, když jsem pod svým jménem uviděla první místo. A že se to zopakuje podruhé..., tak pro mě začalo plazit: „Když si člověk z celého srdce něco přeje, celý vesmír se spojí, aby se mu to vyplnilo.“ (Paulo Coelho - pozn. autora).

Charakteristickým se ve vaší tvorbě stal sametový pastel, u kterého uplatňujete svůj osobitý výběr barev. Setkáváme se ale také s olejomalbou a z volné tvorby často vychází i užitá grafika. V poslední době pracujete také na výrobě šperků a módních doplňků, malujete na hedvábí. Kterou z výtvarných technik ve své tvorbě upřednostňujete?

Sama se někdy pozastavuji nad tím, že techniky dost střídám. Vychází to asi z toho, že nemám ráda stereotyp a také mě baví objevovat něco nového. Přemýšlení o složitě uchopitelných pojmech, jako je vesmír, bytí, tao... a pokoušet se tato témata výtvarně ztvárnit, mě možná přivádí k dalšímu hledání a jiným technikám. A tak možná hedvábí je pro mě výzva, neboť je to nádherně jemný materiál, který mi tu možnost nabízí, připomíná mi nekonečnou lehkost bytí. Plátno můžete několikrát přemalovat, když nejste s výsledkem spokojení, ale tady to nejde, je to otázka intuice a to, co vytvoříte právě teď,

už nezměníte. Na šperky a módní doplňky je jednoduchá odpověď: Jsem žena a asi jako každá žena mám ráda originální věci. „Radost z oblékání je umění.“ (John Galian - pozn. autora).

Vaše práce mohli zájemci zhlédnout už dvakrát na výstavách ve Francii, Německu, vystavovala jste v řadě českých měst, ve Frýdku-Místku naposledy vloni na zámku. Můžeme se na vaše díla ve městě nebo blízkém okolí těšit i letos?

Právě vloni na frýdeckém zámku jsem kromě výstavy uspořádala i módní přehlídku na téma Živly. Byla to kouzelná práce, na každý jsem vytvořila pět hedvábných originálů, každý živel uvádělo taneční vystoupení na dané téma. A co možná bylo také moc hezké, bylo to, že originály nepředváděly profesionální modelky, ale děvčata z našeho kolektivu jógy. A z mého pohledu velmi pěkně. Věřím, že koncem letošního roku vás pozvu na malou výstavu do našeho jógového sálu na 9. ZŠ ve Frýdku, pokud nedostanu další nabídku, ale v současné situaci to bude asi složité.

Dlouhá léta profesně působíte jako ředitelka Školy jógy Karakal. Kdy a kde jste se poprvé s jógou setkala a jak vás ovlivnila? Nakolik může jóga změnit lidský život?

Je to asi dvacet pět let. Život se mi v té době protočil o sto osmdesát stupňů a já hledala odpovědi na otázky jako: Proč odcházejí lidé z tohoto světa nečekaně? Těch otázek byla spousta a já postupně nacházela odpovědi ve filozofii východu a také ve svých obrazech. Některé byly namalovány dříve, než se vůbec ta událost stala, ale to by vydalo na

Lenka Kovalová se spoluzakladatelem Školy jógy Karakal Zdeňkem Šebestou

Při práci ve svém ateliéru

tého období, nevrátit se do starých kolejí

Lenka Kovalová na vernisáži jedné ze svých výstav

Foto | 4x archiv Lenky Kovalové

mnoho dalších stránek... Takže odpovím, že mi jóga život změnila zásadně po všech stránkách.

Setkala jsem se s ní poprvé tady ve Frýdku. V jednom sále, tam vpředu seděl takový malý mužíček, velmi zajímavě vyprávěl. Zajistě tušíte, že to byl Zdeněk Šebesta, s nímž jsme později založili naši školu. Oslovilo mě vše, co vyprávěl, a nejen o józe, hodně jsem se od něj naučila a stále učím.

Rozhovor spolu vedeme korespondenčně v době, kdy celý svět sužuje pandemií onemocnění koronavirem. Zaznamenal jsem výzvu, aby se lidé přidávali k pravidelné skupinové meditaci, kterou organizujete. Nakolik věříte v sílu pozitivního myšlení jednotlivce i lidského společenství v těchto nelehkých dnech?

V úvodu jsem se už zmínila, jak je důležité věřit v dobro, pozitivní myšlení se dnes skloňuje ve všech pádech. Vím, není to někdy vůbec

jednoduché, když vnímáte, co se kolem děje, média nás neustále bombardují. Nejsem žádný velký hrdina, někdy mám větší obavy o blízké a přátele, ale věřím, že se nebudeme muset schovávat za roušky, že se budeme moci obejmout a setkávat se. Když si teď uvědomuji, tak jsem někdy žehrala na to, že nemám dostatek času na výtvarnou práci kvůli starostem o Karakal. A vidíte, teď mi vesmír ten prostor dal, ale tak jsem si ho nepředstavovala. Někdy nejsme schopni dohlédnout všechny souvislosti. Velmi na tuto sílu věřím, jinak bychom nenavrhli každodenní setkání na energetické úrovni. Když se větší množství lidí spojí a mají jedno jediné velké přání, aby se svět, celá planeta zase stala láskyplným místem pro všechny živé bytosti, dříve nebo později se tak stane. Ta výzva se jmenuje Kapky naděje. Napadlo mě to proto, že mě moc provokovala mapa naší republiky s červenými tečkami, jak se rozšiřuje nákaza, a tak jsem

měla představu, že my ji pomůžeme přeměnit v modré kapky, ze kterých se stane mohutná řeka naděje a lásky. Víte, nejsem naivní, že bych si myslela, že jen tak se vše změní, bude to ještě dlouhá cesta. Tím ale pomáháme sobě a dalším přátelům, dostáváme velmi krásné zpětné reakce, je hodně těch, kteří píšou, že je to v této nelehké době drží nad vodou. Zmapovaných máme asi sto padesát přátel po celé republice, ve Francii a Německu, jsem ale přesvědčena, že nás je mnohem více, protože se dá jen velmi těžce všechny kontakty zaznamenat.

Vydáváte také CD s různými tématy, jedno mě v této době zaujalo – Ráj na Zemi. Co vás k němu přivedlo?

Ano, v tomto období je velmi aktuální, i když jsme ji vydali už v roce 2011. Byla jsem inspirována textem Johna Lennona – Jsem snílek, ale nejsem jediný. Ve stručnosti – přenesete se do země, kde neexistují hranice, nic, pro co zabíjet či umírat, kde je nádherná čistá příroda, žádné nemoci, lidé jsou šťastní a zdraví - nádherná představa, že? Nabídl jsem ji zdarma k poslechu na našich stránkách a také na facebooku. Když jsem tuto relaxaci kdysi dávno věnovala jedné osobnosti, řekla mi, že by si ji měli poslechnout všichni politikové. Ta představa je opravdu hodně ideální, ale zase pro lidi tato relaxace přináší psychickou pohodu, pomáhá odstraňovat

depressivní nálady, může pomoci navodit pozitivní přístup k životu a dosáhnout zlepšení zdravotního stavu.

Po skončení doby „koronavirové“ budeme ještě více potřebovat vzájemné povzbuzení a naději do budoucnosti. Dojde ke změnám ve společnosti, mnoho lidí už teď mění své životní priority. Jaký je váš vzkaz čtenářům pro tuto náročnou dobu?

Těžká doba spojuje lidi a to je zase to dobré, co se děje. Většinou se každý člověk snaží pomoci, vidíme to na každém kroku. Někdo šíje ochranné pomůcky, jsme svědky obrovského nasazení všech ochranných složek a dalších dobrovolníků. V tomto období se probouzí v každém z nás to lepší já. Jsem spoluautorkou dvou knih, Zastavení na cestě a Světla a stíny na cestě, a v té jedné říkáme, že by bylo moc dobře, aby se člověk čas od času zastavil a zamyslel se sám nad sebou, co udělal dobře a co špatně. A tady se nám všem otevírají nové příležitosti, poučit se z tohoto složitého období, nevrátit se do starých kolejí. Každý nový den nabízí příležitost udělat něco dobrého pro sebe, své blízké a tím i pro celý svět. Rozloučím se citátem Matky Terezy: „Nemůžeme dělat velké věci, ale můžeme dělat malé věci s velkou láskou.“ Zkusme to! Přeji nám všem láskyplné, poklidné dny, a především hodně zdraví. ■

Květ ticha

Míčové sporty: Nic moc, třikrát předposlední místo

V nejvyšších soutěžích kolektivních míčových sportů má Frýdek-Místek zastoupení v extralize házenkářů a extralize volejbalistů a volejbalistek.

Začátkem dubna byla oficiálně ukončena extraliga házenkářů bez vyhlášení mistrovského týmu. V platnosti zůstalo pořadí po jedenadvaceti odehraných kolech. SKP Pepino Frýdek-Místek v nich dokázal pouze třikrát zvítězit a tato bilance nemohla stačit na lepší než předposlední jedenácté místo.

Už 16. března rozhodla Správní rada Českého volejbalového svazu o ukončení všech soutěží. Pro nováčka soutěže Black Volley Beskydy bylo posledním zápasem sezóny vítězství 3:2 v Ústí nad Labem, 14. března měl odehrát domácí utkání s pražskými Lvy bez diváků, ale k tomuto souboji už nakonec nedošlo. V tabulce tak volejbalisté

obsadili předposlední jedenáctou příčku. Stejného umístění dosáhly

také ženy TJ Sokol Frýdek-Místek, nepříliš vydařenou extraligovou

sezónu zakončily na předposlední deváté pozici. ■

Rysi skončili před branami play-off

Čtyři sezóny ve druhé nejvyšší soutěži mají za sebou hokejisté HC Frýdek-Místek. V té poslední se mužstvu potřetí v řadě nepodařilo proklouznout do vyřazovacích bojů, které se však nakonec stejně neodehrály a sezóna byla prohlášena za ukončenou. Rysům tak patří konečné jedenácté místo.

Své úspěšné tažení Krajskou ligu tak nemohli dotáhnout ani hráči B-týmu, kteří si v semifinále poradili s Bohumínem, ale finálová série s Českým Těšínem už se odehrát nestihla... ■

O ambicích v další sezóně rozhodnou hlavně ekonomické možnosti frýdecko-místeckého klubu

Pouze jedině mistrovské utkání zvládli letos odehrát fotbalisté MFK Frýdek-Místek. V úvodním jarním utkání MSFL zdolali na domácím trávníku poslední celek tabulky z Dolního Benešova 3:1. Poté už stejně jako do života celé společnosti vstoupila pandemie. Poslední společný trénink hráči absolvovali 12. března. Od té doby se připravovali individuálně pod dohledem

kondičního trenéra. Během té doby všichni v koutku duše věřili, že se rozehraná soutěž bude dříve či později dohrávat. Veškeré naděje, že se jarní část MSFL rozběhne, vzala za své 7. dubna, kdy Výkonný výbor Fotbalové asociace ČR všechny amatérské soutěže ukončil.

V platnosti zůstalo aktuální pořadí týmů, což v praxi znamená, že Valcíři i letos zůstali těsně

pod branami první příčky. Nový ročník MSFL by měl být rozlosován nejpozději 15. srpna.

Momentálně mají hráči volno a je na každém z nich, v jaké kondici se bude udržovat. S postupným uvolňováním nařízení vlády ČR přijdou na řadu tréninky ve skupinách.

V létě nastane formování týmu pro příští sezonu. Zatím je otázkou, zda klub vyhlásí boj o postup do druhé ligy, nebo se zaměří na začlenění vlastních odchovanců do mužského celku. Vše se bude odvíjet od ekonomických možností klubu. ■

INZERCE

www.auta-lpg.cz

☞ Montáže LPG
☞ Revize LPG-CNG
☞ Servis

776 226 998

Kunčičky u Bašky 66

CNG

LPG

FMP 1600/04

Kominictví
BUMBALA

+420 724 921 728
bumbala.lukas@seznam.cz
www.kominictvibumbala.cz

FMP 1650/02

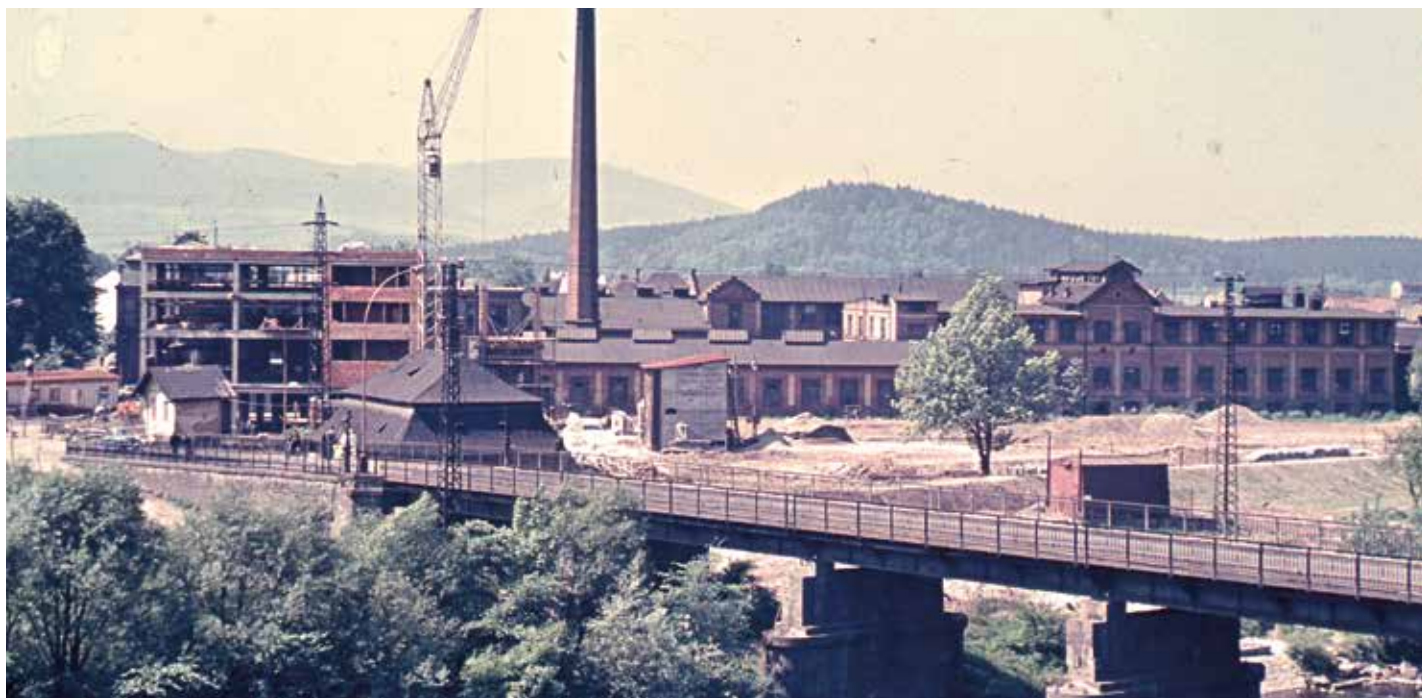
Sopko
Klíčový servis a železářství

**VÝROBA VŠECH
TYPŮ KLÍČŮ
A AUTOKLÍČŮ
ŽELEZÁŘSTVÍ**

Místek náměstí
Tržní 23
Tel.: 558 434 603
www.klicsopko.cz

FMP 1627/03

Mosty ve Frýdku-Místku na historických fotografiích

Pohled od zámku na most přes řeku Ostravici, vlevo výstavba nové kotelny, vpravo Slezan 01, 1965

Foto | 6x Muzeum Beskyd Frýdek-Místek

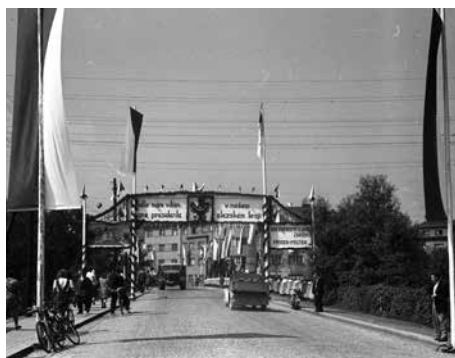
Koloredovský most přes řeku Ostravici, 90. léta 19. století

Lávka z Lipiny do Sviadnova, 1875

Válečné škody, zničený Koloredovský most, květen 1945

Výzdoba mostu mezi Frýdkem a Místkem při návštěvě prezidenta Edvarda Beneše, 1946

Výstavba estakády, vybouraná ulice Č. Ostravického na místě kina Slovan, 1984

FRÝDECKO-MÍSTECKÝ PATRIOT distribuuje Česká distribuční, a. s.

V případě, že vám nebyl doručen, obraťte se na reklamační oddělení společnosti: tel.: 800 888 558 nebo e-mail: info@distribucni.cz.
Vždy uveďte kompletní adresu.

Z historie vaření piva ve Frýdku a Místku (1. část)

► Petr Juřák

Na cestě k pivovarům

V nejstarším období si každý měšťan, který byl majitelem tzv. šenkovního domu, vyráběl pivo sám. S růstem poptávky bylo nutno změnit tento systém, požadavek na větší výrobní prostor ale s sebou nesl vyšší náklady. Majitelé šenkovních domů se proto začali sdružovat v tzv. šenkýřské obce, už si pivo nevařili doma, ale ve společném pivovaru. Aby celý výrobní proces nemuseli vykonávat sami, najímali si odborníka – sládku. Ten pak měl k ruce pomocné dělníky, jejichž počet záležel na tom, kolik piva daný pivovar produkoval. Vařila se piva bílá, na něž se používal pšeničný slad, a tmavá, která byla z ječmene. Podle množství sladu se rozlišovala piva lehká, prostřední a silná. Nejsilnější z nich bylo hořké pivo zvané březňák, jehož název pocházel od toho, že se vařilo v březnu, a pak se nechalo zrát šest až osm týdnů. Byl to ležák s větším množstvím

Bývalá pivovarská ledovna v Místku

chmelu a musel vydržet přes celé léto.

Vaření piva a jeho distribuce

Představu, jak probíhalo vaření piva a jeho následná distribuce, si

můžeme udělat z tzv. pořádků při šenkování piva, které stanovovaly určitá pravidla. Vzájemnou dohodou všech právovárečných měšťanů bylo stanoveno pořadí, kdy si ten či onen měšťan směl vařit pivo.

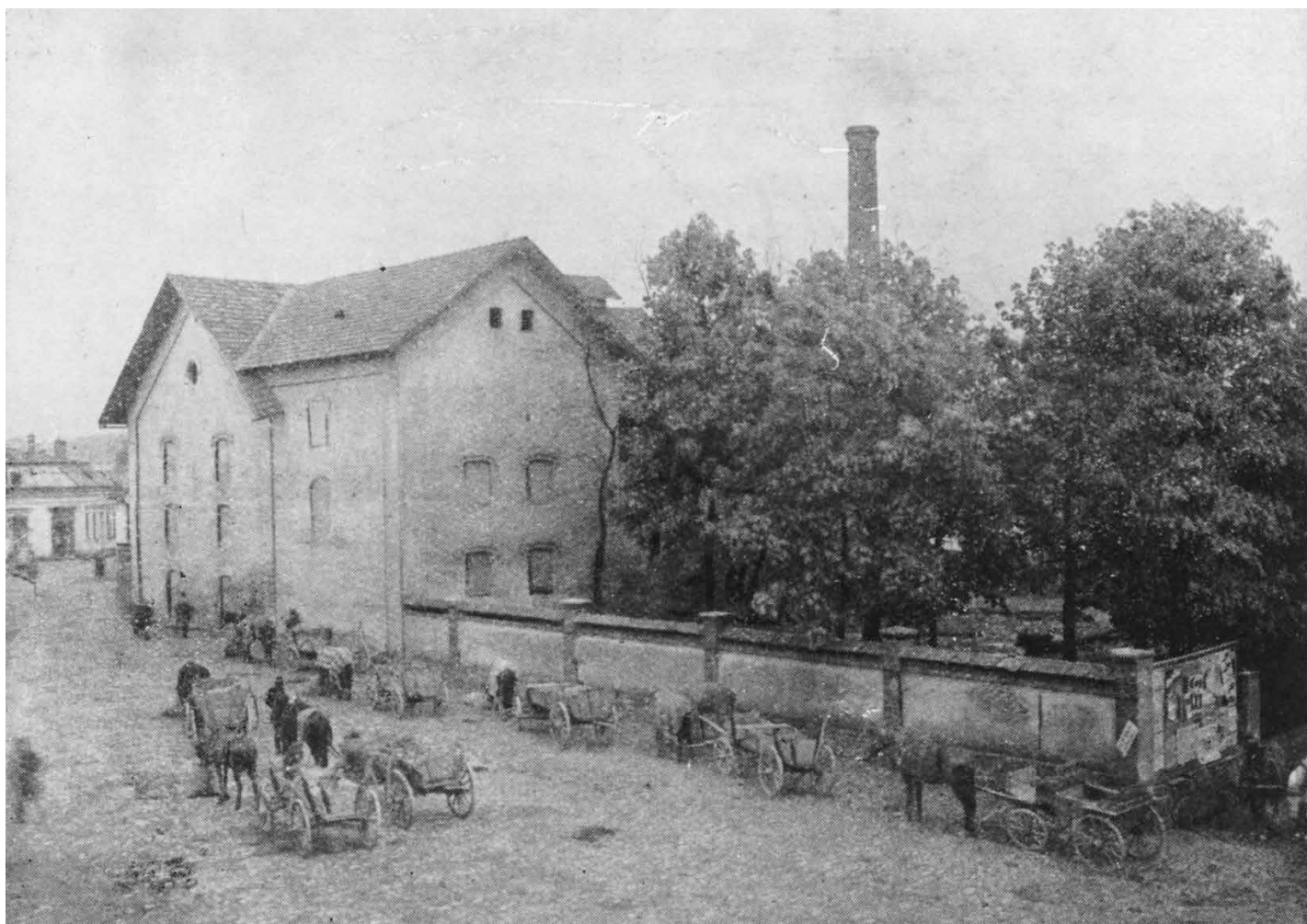
Když přišel na řadu on, nikdo jiný ve městě si pivo vařit nemohl. Ten, kdo nechtěl využít této možnosti, mohl tuto výsadu dát nebo prodat jinému měšťanovi. Aby bylo při dělení sladu a vaření piva všechno v pořádku, byly z členů šenkýřské obce vždy určeny dvě osoby jako řádný dohled. Samot-

né vaření piva pak bylo v režii měšťana, na kterého „přišla řada“.

„Místecké právováreční měšťanstvo“
v MÍSTKU.
in G. H. H. H.
„Brauerei Schanbherrgerhof“

Ten si musel také včas zajistit dostatek kvalitního sladu a postarat

Místek, budova pivovaru v době, kdy byl ještě v provozu

se o celou várku. Když bylo pivo hotové, mohlo se šenkovat. Právo svobodného šenku měl pouze ten měšťan, který byl na radě. Na znamení toho si na svůj dům upevnil tzv. víchu, která byla symbolem svobodného šenku. Doba, kdy mohl takto pivo nabízet, byla pět až osm týdnů. Když po této době přešlo právo šenku na jiného měšťana, který měl jako další

v pořadí hotovou várku, upevnil si víchu zase on. Pokud ale tomu předchozímu ještě nějaké pivo zbylo, mohl ho dále nabízet, ale už bez označení domu víchou. Pivo mohl také nabízet levněji nebo ho dokonce darovat, pokud o něj ovšem ještě někdo měl zájem. Toto pivo bylo totiž kvalitou trochu jiné než dnes a dost rychle u něj docházelo ke kvašení, a tím i znehodnocení.

Vaření piva v Místku a místecký pivovar

Výroba piva v Místku je doložena listinou z roku 1505.

V období před rokem 1580 se ve městě nacházelo pravděpodobně čtyřicet právovárských domů, poté jich bylo o dva více a do roku 1800 jejich počet stoupl na čtyřicet čtyři. Když v roce 1584 potvrdil olomoucký biskup Stanislav II. Pavlovský Místku všechna jeho privilegia, odmítl požadavek

frýdeckých měšťanů, aby mohli vystavovat pivo do vesnic

místeckého léna, a naopak povolil místeckým vaření starého a bílého piva a jeho distribuci do Sviadnova, Kunčiček u Bašky a Hodoňovic.

Všichni majitelé právovárských domů své právo nevyužívali, např. v roce 1657 vařilo jen dvaadvacet majitelů domů a v roce 1749 dokonce pouze sedmnáct. Umístění pivovaru se v průběhu jeho existence několikrát změnilo, naposledy se nacházel nedaleko Antonínova náměstí. Od 19. století byla dlouholetým nájemcem místeckého pivovaru rodina místeckých

Místek, hasičský dům na místě bývalého pivovaru

měšťanů Grossmannů, ve 20. letech 20. století je v souvislosti s místeckým parostrojním pivovarem uváděn Bohumír Gottfried. Výroba piva byla v místeckém pivovaru ukončena krátce poté, a to v souvislosti s plánem

výstavby bloku nových budov v blízkosti náměstí. V areálu bývalého pivovaru tak došlo k vybudování nové hasičské zbrojnice a několika obytných domů. Nového využití se později dočkala sladovna, která stojí dodnes. ■

INZERCE

Frýdecko-Místecko

v dubnu přechází na DVB-T2!

Poříd'te si O₂ TV v nejbližší O₂ Prodejně,
a máte po starostech.

Chytrá síť O₂

Frýdecko-místecké ulice – po kom se jmenují?

► Slavěna Jurčíková

Ulice Emy Destinové

Nedaleko místecké ulice Bohuslava Martinů se nachází ulice pojmenovaná po jedné z nejslavnějších českých operních pěvkyní Emě Destinové.

Emílie Pavlína Jindřiška Kittlová se narodila 26. února 1878 v Praze v rodině důlního podnikatele a kulturního mecenáše Emanuela Kittla a jeho ženy, operní pěvkyně Jindřišky, rozené Šrutové. Po své matce zdědila umělecké nadání. Malovala, psala, hrála na housle, ve 13 letech se začala učit zpěvu u profesorky Marie Loewe-Destinové. Jméno své učitelky si zvolila za svůj umělecký pseudonym – Ema Destinová (Ema Destinová). Mimo zpěv studovala také herectví. V roce 1897 debutovala v Drážďanech v opeře Sedlák kavalír. Její úspěch byl obrovský, následovala nabídka angažmá v Berlíně. Vystupovala také v rodné Praze.

Úspěšně hostovala ve Vídni, Londýně, Paříži a v roce 1908 byla pozvána i do Metropolitní opery v New Yorku, kde ztvárnila postavu Mařenky ve Smetanově opeře Prodaná nevěsta.

V období 1. světové války byla na vrcholu své kariéry, byla zvána do největších koncertních sálů v Evropě i v Americe. Vzhledem ke svému silnému vlasteneckému citění a možnosti snadného cestování z kontinentu na kontinent se z ní stala ideální spojka domácího odboje. V průběhu války však začala být v hledáčku rakouské policie a bylo jí znemožněno cestovat. Po válce znovu koncertovala po celém světě, ale od roku 1921 již pobývala jen ve vlasti, většinou na svém zámku ve Stráži nad Nežárkou. Protože zájem o její pěvecká vystoupení postupně upadal, věnovala se nějaký čas literatuře. Psala libreta k operetám, hry pro loutkové divadlo, pokoušela se o poezii a napsala také dva romány. Zemřela po záchvatu mrtvice

Ema Destinová

Foto | www.lacultura.cz

28. ledna 1930 v Českých Budějovicích, pohřbena byla na Vyšehradě. Její portrét od Oldřicha

Kulhána je na bankovce v hodnotě 2 000 Kč, která je v oběhu od 1. října 1996. ■

Vsetínský rodák Jaroslav Olšák miloval zejména knihy a obrazy

Tiskař, knihář a výtvarník Jaroslav Olšák v roce 1987

Foto | Josef Solnický

V květnu letošního roku uplyne pětadvacet let od úmrtí výtvarníka Jaroslava Olšáka (1914-1995) z Frýdku-Místků. Vsetínský rodák patřil k trojici vyučených knihářů, kteří ve 20. století knihy nejen

vázali, ale také tiskli. Známé jsou jeho obrazy, grafiky, knižní vazby, šperkovnice i kazety s drahými kameny.

Do dílny sousedící s tiskárnou a malířskou dílnou na Frýdlantské

ulici se nastěhoval v roce 1935. O rok později mu byla udělena knihařská koncese. Ve spolupráci s vyučeným tiskařem Bohumírem Halešem a z iniciativy redaktora pražského nakladatelství Sfinx Karla Fiži byl domluven tisk Fižovy Obrany Xantippy. Tento rodák z Dolních Domaslavic byl milovníkem krásných knih a knižních vazeb a své literární pokusy vydával vlastním nákladem. Vzhledem k tomu, že k vydání mělo dojít ve válečném roce 1942 za přísného přidělového hospodaření s papírem, Fiža navrhl, aby dílo vyšlo pod krycí hlavičkou Lakeside Press Chicago. Bylo vydáno dvacet výtisků, z nichž pět patřilo autorovi. O prominentní americké tiskárně a vydavatelství se Fiža zřejmě dozvěděl od návštěvníka této instituce, ředitele pražské Průmyslové tiskárny M. Kalába, který o své cestě informoval v odborném tisku. Asi proto také Fiža tehdy slíbil Olšákovi, že ho bude s Kalábem kontaktovat, ale svůj slib nesplnil. Později proto knihář navázal kontakt sám.

V dalších letech Olšák vytiskl vlastní výběr básní ze Slezských

Foto | archiv Rudolfa Richtera

písní Petra Bezruče a jeho Byliny. Kromě toho také další dva tisky místeckého rodáka J. Procházky (1918-1972) s bezručovskou tematikou: Dva roky v Místku a V murach Místka (1955).

Bohatou knihařskou, tiskařskou, grafickou a malířskou činnost ukončil skon umělce v květnu roku 1995. Během svého života byl obyvatelům města i okolí znám více jako vyhledávaný malíř. Právě k malování po dosažení tiskařské mety nejvíce tíhl. V roce 2003 Jaroslav Olšák získal Cenu města Frýdek-Místek. Pochován je na městském hřbitově v Dobré. ■

Zpracováno z textu

Z toulhy po nepoznaném od Rudolfa Richtera

POMŮCKA: ADOVAT, AMOROSO, ANEROID, DE	DOLŮ POD NĚCO	SKUPINY OSMI HRÁČŮ	1. DÍL TAJENKY	INICIÁLY ZPĚVAČKY PILAROVÉ	POLOVINA KMITU	LIDOVÉ OSLOVENÍ PAPEŽE	MPZ OMÁNU	KINGŮV ROMÁN	NEBO ANGLICKY	ZNAČKA MOLYBDENU	SNÍŽENÝ TÓN E	KOKAIN HOVOR.	ŠESTÝ DEN TÝDNE	3. DÍL TAJENKY	OLEJ ANGLICKY	KLOUBNÍ NEMOC
MALÉ OBYDLÍ					NÁSLEDNÍK								STUPEŇ			
ZÁKOPY					V HUDBĚ NÉŽNĚ MALÁ PĚRINA							OLDŘICH DOMÁCKY DRUH BAROMETRU				
STANICE TECHNICKÉ KONTROLY ZKR.				VEDLEJŠÍ PR. POMĚR REZERVOVANÁ						FRÝDECKO ≈ MÍSTECKÝ PATRIOT měsíčník do každé poštovní schránky	BRAŠNA					
STÁT JIŽNÍ AMERIKY				SOLMIZAČNÍ SLABIKA SPORTOVNÍ LOĎ						POVRCHNÍ OBDIVOVATEL					TÝKAJÍCÍ SE POLE	CHEMICKÝ PRVEK ZN. AT
SVAZKY CHRSTÍ						PLANETA					ČÁST TRASY DOVEDNOST					
ANO RUSKY			UMĚLECKÁ VYS. ŠKOLA 2. DÍL TAJENKY							BOJOVÝ POKŘIK STOVKY				KOST LATINSKY 4. DÍL TAJENKY		
	SPZ BŘECLAVI	VOJENSKÁ HODNOST INIC. ZPĚV. OLMEROVÉ					FRANCOUZSKÁ PŘEDLOŽKA	SIBÍRSKÝ VELETOK	VEVNITŘ	SVAZ MĚST A OBCÍ ČR ZKR. JAKO ANGL.			LOKNUTÍ POPRAŽKA V BOXU ZKR.			
ŽENSKÉ JMENO						CHEMICKÝ SLUČOVAT							PRAVOSLAVNÝ OBRAZ			
ČLEN ARMÁDY						OBLOHA KNIŽNĚ							CHŮZÍ SE DOSTAT			

www.ocfryda.cz

Tajenku křížovky se jménem a adresou (bez tohoto údaje nebudete zařazeni do slosování) zašlete na adresu redakce: FM PATRIOT, S. K. Neumannova 1641, 738 01 Frýdek-Místek nebo na e-mail: krizovka@fmpatriot.cz **nejpozději do 14. května**. Tři výherci obdrží dárkový poukaz v hodnotě 500 Kč k nákupu v OC Frýda. **Výherci tajenky z minulého čísla jsou a poukaz v hodnotě 500 Kč na nákup v OC Frýda získávají:** Luděk Korbel, Marta Hašková a Roman Petr z Frýdku-Místku. Ceny výhercům doručíme.

INZERCE

Akční skladové vozy ŠKODA jsou vám okamžitě k dispozici. Stačí jen nastoupit.

Vyberte si z akční nabídky skladových vozů, které snadno vyhoví vašim potřebám. Pořídte si například vůz ŠKODA FABIA, který vás nadchne svou prostorností, moderním designem i spolehlivou bezpečností. V testování bezpečnosti od nezávislé organizace **Euro NCAP** získal vůz maximální možné hodnocení v podobě pěti hvězd. Model **ŠKODA FABIA** je dostupný již od **289 900 Kč se zvýhodněním až 55 000 Kč**. Zastavte se v našem autorizovaném dealerství ŠKODA nebo nás kontaktujte telefonicky.

Váš autorizovaný prodejce vozů ŠKODA:

AUTODRUŽSTVO, Beskydská 704, 738 01 Frýdek – Místek
Tel.: 558 665 227
AUTODRUŽSTVO, Brandlova 5, Ostrava – Centrum
Tel.: 602 188 589, 724 221 776
AUTODRUŽSTVO, Hlučínská 60, Ostrava – Přívoz
Tel.: 724 173 860, 606 634 419
AUTODRUŽSTVO, Frýdecká 12, Český Těšín
Tel.: 730 588 216 558 746 716
www.ado-autodruzstvo.cz

ADO Autodružstvo

ŠKODA FABIA od
289 900 Kč

IHNED
k odběru

Výkupní bonus
25 000 Kč

Membrirováná spottička a emisie CO₂ vozů ŠKODA FABIA-4.5-4.9 l/100 km, 103-111 g/km

ARCIMPEX

S.R.O.

Naše služby jsou určeny pro široké spektrum zákazníků z řad velkých výrobních, stavebních a obchodních společností, ale také soukromých malooběratelů.

Nakládání s kovovým odpadem

Výkup železného šrotu včetně nerezových ocelí, barevných kovů - mědi, hliníku, niklu a dalších, jejich přepravou, tříděním, úpravou a dalšími souvisejícími službami a činnostmi.

Demontáže a likvidace technologických celků, výrobních, dopravních zařízení a dalších objektů spojených s výskytem kovového odpadu, včetně potřebných stavebně-demoličních prací.

Dodávky železného a ocelového šrotu v režimu suroviny.

Prodej hutního materiálu

Široký výběr hutních materiálů včetně možnosti kompletace dodávek a úpravy hutního materiálu na požadované rozměry a formáty podle dodané dokumentace nebo konkrétních potřeb zákazníků.

Doprava zboží na místa určení našimi vlastními vozidly nebo prostřednictvím smluvních dopravců.

Prodej svařovacího materiálu

Kompletní sortiment svařovacích a přídavných materiálů.

Svařovací materiály jsou skladovány v moderním temperovaném skladu a veškerý sortiment je doložen atesty a certifikáty.

Tvarové pálení oceli

Pálení ocelových výpalků na autogenních palicích CNC strojích podle technické dokumentace a specifikací stanovených zákazníkem, včetně dodávky vstupního materiálu.

Dodáváme vlastní ocelové plechy podle požadované specifikace z našeho skladu hutních materiálů, nebo můžeme zpracovávat materiál dodaný zákazníkem.

Nabízíme příznivé ceny tvarového pálení a zajímavé ceny vstupního materiálu.

30let
zkušeností v oboru

ARCIMPEX s.r.o.

K čističce 53

739 25 Sviadnov

Tel.: +420 558 639 011

Fax: +420 558 639 066

E-mail: arcimpex@arcimpex.cz

www.arcimpex.cz